No. 1640 Zaterdag 5 Juni 1915. 32ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

De Nieuwe Begrooting
IN DEN
Kolonialen Raad.

Slot.

De Heer **Ph. van der Breggen**, Directeur van het Departement van Openbare Werken, herinnert er aan, dat hij in een bijgeleidend schrijven, gevoegd bij zijn rapport, den Gouverneur in overweging gaf de uitvoering van de havenwerken onderhands aan te besteden, indien er een contractant te vinden is, die binnen korten tijd het werk zou kunnen voltooien. Hij hoopt, dat een dergelijke contractant te vinden zal zijn en dat het aan te gaan contract alle waarborgen zal geven van een spoedige beëindiging. Maar de verbetering van Curaçao's haven is een moeilijk werk.

Hij kan het voorstel van Lid WINKEL om de zandzuiger aan de Oostzijde der haven te laten werken niet steunen. De materie, die moet worden opgezogen, is eerder steenen vermengd met zand, danwel zand vermengd met steenen. De nieuwe baggermachine werkt beter en goedkooper.

De Heer **H. J. Cohen Henriquez**, leider der vlecht-industrie, zal kieschheidshalve niet antwoorden op alles wat de Heer LANSBERG heeft willen te berde brengen. De Landbouwmaatschappij is zeer zeker met de vlechtindustrie begonnen, waarvoor aan deze Maatschappij ook meerdere malen lof gegeven is. Maar in plaats van 2 cursussen, zijn er nu 26; niet slechts in het stadsdistrict, maar ook buiten en op de eilanden Aruba, Bonaire en St. Martin.

Als de Heer LANSBERG smaalt op de geringe verdiensten, heeft hij slechts de ordinaire stapelhoeden op 't oog. De verdiensten van deze hoeden zijn werkelijk niet groot, maar iets blijft altijd meer dan niets.

Gewoonlijk vlechten meerdere personen uit hetzelfde huishouden. De kleine verdiensten bij elkander gelegd, geven dan toch 60 à 70 cts. per dag. En dat is voor den armen buitenman met zijn geringe behoeften nog heel aardig.

Juist om de geringe verdiensten van deze stapelhoeden, wordt de vlechtende bevolking herhaaldelijk aangespoord om zich meer toe te leggen op het vervaardigen van middelsoort hoeden. De uitvoer daarvan begint reeds belangrijk toe te nemen en gelukkig, ook naar de voornaamste markt van onze stapelhoeden, de Ver. St. van N. Amerika.

Wekelijks kan zich eenieder overtuigen uit de bekendmaking van den Handelsbond, dat hier op Curaçao 15 verschillende soorten verkocht worden. Behalve deze vaste qualiteiten worden er ook nog afzonderlijk heele fijne hoeden gevlochten. De verdiensten der vlechtster is daarbij zeer belangrijk.

De prijzen der hoeden variëeren van 3 Gld. per dozijn tot 150 Gld. per dozijn, al naar gelang de soort, en de vlechtster maakt daarbij een daggeld van 10 à 15 cts. tot 77 cts.

Waarom komt men niet eens 'n kijkje nemen op de vlechtcursussen om zich te overtuigen van de ontwikkeling dezer industrie? Het is nog zoo lang niet geleden, dat voor 750 Gld. aan hoeden kon worden opgekocht van de cursussen op Sta. Rosa en Montagne. Een hoed van Sta. Rosa bracht 40 Gld. op. Meerdere hoeden brachten f 5, f 10, f 15, f 20, f 28, f 30, f 35 op. Het aantal vlechtsters in staat dergelijke fijne hoeden te maken, neemt met den dag toe.

Zoo ziet men, dat de hoedenindustrie heel wat verdiensten voor de bevolking afwerpt. Spreker begrijpt daarom niet, waarom deze industrie zoo wordt aangevallen.

Het lid ZEPPENFELDT heeft gevraagd, of de Europeesche oorlog ook van invloed is geweest op de vermindering van de waarde van den uitvoer. Die vermindering is het gevolg van daling der prijzen van de stapelhoeden, want de uitvoer zelf is feitelijk omhoog gaande. Maar in zooverre lijdt de industrie onder den oorlog, dat veel wat anders gedaan had kunnen worden om den uitvoer te bevorderen, thans achterwege blijven moest. De nieuw aangeknoopte handelsrelaties in Europa konden daarom slechts weinig benut worden.

In 1913 was het totale bedrag van den uitvoer over de geheele Kolonie f 678 701.

In 1914 was dit f 488.482.

Een vermindering dus van f 190 219.

Maar daarvan komen f 155.523, op rekening van Noord-Amerika, de voornaamste markt der stapelhoeden.

Blijft derhalve over voor de overige landen van invoer in Europa een vermindering van f 34.696, het debet der oorlogsomstandigheden.

De stapelhoeden zijn een shilling lager in prijs dan in 1913, terwijl de middelsoort hoed en de fijnere hun prijzen behielden. Daarbij de uitvoer van dit beter en duurder soort hoed neemt toe, ook naar Noord-Amerika.

De Heer HENRIQUEZ meent naar zijn verslag over zijn reis naar Europa te mogen verwijzen. In dat verslag heeft hij reeds aangegeven, dat de stapelhoeden in prijs zouden dalen en waarom.

Helaas, 1915 zal geen gunstiger jaar zijn dan 1914. Het voortduren van den oorlog is ook van slechten invloed op deze industrie. Doch even als alle andere takken van nijverheid, zal ook de vlechtindustrie goede en slechte jaren kennen. We kunnen dus altijd weer hopen op beter.

Op voorstel van den Heer **Lansberg**, werd de vergadering voor 15 minuten geschorst, waarna genoemd lid het woord vroeg.

Geenszins had hij zijn eigen dochtertje op 't oog, toen hij sprak van het betere Hollandsch spreken der meisjes, maar hij doelde op kinderen van Venezolaansche gezinnen, waar thuis nimmer Hollandsch gesproken wordt, zooals bij de familie BAÏZ en BRUSSE.

Verleden jaar was de Heer DE MARCHENA in het bezit van schriften van de leerlingen der „Hendrik-school." Deze schriften waren nagezien door de onderwijzers en vol fouten. Dat is toch een bewijs van slecht onderwijs.

Spreker geeft toe, dat het Bestuur niet aansprakelijk is voor courantenberichten, maar de Heer LANSBERG meende goed te doen met in den Kolonialen Raad te wijzen op de overdrijving voorkomend in 't *Handelsblad*, als werd water per flesch verkocht, en de arme kinderen hier vermageren tot doorschijnend wordens toe.

Na een opmerking van den Voorzitter over die schoolschriften, antwoordt de Heer LANSBERG weder, dat de Schoolopziener deze schriften niet heeft nagezien.

De Heer **Winkel** verklaart alles vol te houden, wat hij vroeger gezegd heeft. De hatelijkheden laat hij voor rekening van de Sprekers.

Lid **Zeppenfeldt** meent nog even iets te moeten zeggen over de algemeene armoede. De meerdere of mindere regenval heeft op den stadsarme minder invloed dan op den buitenman. Dit neemt echter niet weg, dat ook in de stad de algemeene toestand verre van rooskleurig is. Duurte van levensmiddelen bij geringer verdienste door daling van hoeden en vermindering van scheepvaart, maken den toestand in de stad en onmiddellijke omgeving kritiek. Toch mag men hier nog niet van eigenlijk hongerlijden spreken.

Maar dat was zeer zeker wel het geval hier en daar in de buitendistricten en op Bonaire, maar bovenal op Aruba. De sterfte nam daar schrikbarend toe.

Op Sabaneta bijv. stierven in 1913 16 personen en in 1914 bijna drie maal zooveel: 45.

Het hoogst was de nood op Santa Cruz.

Zeer dikwijls moeten de arme kinderen teren op de paar beschuiten die ze op school ontvangen.

Niet zelden gebeurt het, dat de arme kinderen op school flauw vallen van honger.

Door tijdig ingrijpen van het Bestuur, werd gelukkig het ergste nog voorkomen.

Het doet Spreker genoegen, dat de nieuwe Inspecteur op al wat door den Heer ZEPPENFELDT gezegd is over het onderwijs, slechts een enkele aanmerking meende te moeten maken, dat er namelijk in de buiten scholen meer werk gemaakt moest worden van het Hollandsch.

Daar is het Spreker volstrekt niet mede eens. Juist het omgekeerde zou hij verlangen. Maak meer werk van het Papiamentsch en het onderwijs zal over het algemeen veel meer vrucht dragen. De nieuwe Inspecteur zal over eenigen tijd ook wel tot deze opinie overhellen.

Dr. Evertsz vraagt het woord om den Heer ZEPPENFELDT bij te vallen. Hij kan zich maar niet begrijpen, waarom men zich zulk een moeite geeft om de leerlingen der lagere scholen in buitendistricten Hollandsch te leeren. Daar hebben ze later toch niets aan. Met Papiamentsch komen ze veel verder in het lezen, schrijven en rekenen.

De resultaten van het Bijz. Onderwijs vindt Spreker niet zoo slecht als wordt afgeschilderd.

Aan beide kanten wordt overdreven. Verschillende menschen van buiten zijn onder zijn behandeling geweest, hij is derhalve in staat te oordeelen over den graad hunner ontwikkeling.

Ook over de Politie wil Dr. EVERTSZ een enkel woord zeggen. Om verbetering van toezicht werd door hem nooit geklaagd. Als de politiedienst te wenschen overlaat, moet men dit toeschrijven aan hun gering aantal. De Kolonie kost reeds veel, maar vermeerdering van politie is toch wel noodig.

Mr. J. B. Gorsira, Procureur generaal, wil even aan Dr. EVERTSZ antwoorden, dat het de bedoeling van het Bestuur is om de Politie geheel en al te reorganiseeren en de militaire detacheering af te schaffen, aldus terugkeerend tot het oude systeem van burgermarechaussee. Daarbij wordt overwogen eenige marechaussees meer aan te stellen.

De Heer **Zeppenfeldt** Adm. van Fin. maakt het lid LANSBERG voor de tweede maal er op attent, dat het Bestuur niet aansprakelijk is voor couranten-artikelen. Wat de Heer LANSBERG gezegd heeft, blijve dus onbeantwoord.

De Heer **Meerdink**, Inspecteur van het Onderwijs, vindt in het voorbeeld, aangehaald door Lid LANSBERG, van meisjes uit geheel Spaansche families, die toch goed Hollandsch spreken, een mooie versterking van zijn opinie. Als men maar begint met kracht het Hollandsch spreken te bevorderen, krijgt men resultaten. De schoolstrijd kan als beëindigd beschouwd worden. Dat geeft ook meer rust aan het personeel, dat niet langer behoeft te vreezen, dat hun werken aanleiding tot strijd geven zal.

Het is niet zoo maar ineens uit te maken, of men meer Hollandsch dan wel meer Papiamentsch op de buitenscholen spreken moet. Maar de Verordening bestaat nu eenmaal, dat het onderwijs, ook op de buitenscholen, zooveel mogelijk in het Nederlandsch gegeven moet worden. Men moet thans derhalve minder gebruik maken van het Papiamentsch.

De Heer **Henriquez**, leider der vlechtindustrie is van meening, dat leiding bij de verdere ontwikkeling dezer volksnijverheid hard noodig is. Dergelijke leiding bestaat op de Philippijnen, en wordt noodzakelijk geacht in Mexico en Puerto Rico. Ook voor Curaçao moet men de noodzakelijkheid der leiding inzien.

Zonder hoofdelijke stemming werd hierna de Begrooting goedgekeurd.

DE OORLOG.

Het meedoen van Italië begint aan beteekenis te winnen. Vooreerst blijkt uit de feiten, dat de oorlogsverklaring aan Oostenrijk als noodzakelijk gevolg den oorlog met Duitschland na zich sleepte.

Dit heeft Italië geweten; het werd der Italiaansche Regeering officiëel aangezegd. Italië betuigde zijn spijt over het verbreken der vriendschapsbanden met Duitschland, maar verklaarde zich daardoor niet te zullen laten afhouden van de oorlogsverklaring aan Oostenrijk. BETHMAN HOLLWEG heeft openlijk in den Rijksdag gezegd, dat Duitschland al het mogelijke had beproefd om een oorlog tusschen Italië en Oostenrijk te voorkomen. Maar Duitschland zou trouw blijven aan zijn verbond met Oostenrijk. Graaf TISZA legde te Buda Pest een gelijke verklaring van trouw af. De derde zoon van den Duitschen Keizer is naar Pola vertrokken, de maritieme basis der Oostenrijksche Vloot, om zich aan het hoofd te stellen van het luchteskader; Prins ADELBERT is 30 jaar oud.

Verder schijnt de actie van Italië, juist op dit oogenblik, ten doel gehad te hebben, de bevrijder te worden van Rusland, dat het wel wat benauwd kreeg in zijn op de Oostenrijkers veroverde vesting Premysl. De Oostenrijkers waren echter slim genoeg de Italianen kalmpjesaan over de Alpen te laten komen, maar bleven zelf met hun hoofdmacht in Gallicië den Rus in hun eigen vesting bestoken. Italië heeft nu wel 'n zeven en dertig kleinere plaatsen bezet, waaronder ook een paar van strategische beteekenis, maar de vesting Premysl is weer in handen van Oostenrijk. Dat is een prachtige overwinning, welke het verlies der kleine grensplaatsen wel opweegt.

Nu de Rus weer verdreven werd uit zijn stelling en het bezit van Premysl de verdedigingslinie van Oostenrijk weer compleet maakt, zal er gelegenheid te over zijn om ook eens wat meer aandacht aan Italië te gaan schenken, dat toch altijd de beschikking heeft over meer dan een millioen manschappen. Oostenrijk zal nu eerstdaags ook offensief tegen Italië te werk gaan.

In Koerland schijnen de Russen gelukkiger geweest te zijn en konden zij de Duitschers terug dringen.

Aan het Westelijk front hebben de Duitschers het ook hard te verantwoorden, dat loopt daar op een algemeen terugtrekken uit. De Belgen houden zich kranig en worden dapper geholpen door de Franschen en Engelschen. Groote voordeelen werden weliswaar nog niet behaald, maar overal werd de positie der Duitschers verzwakt. Hun verliezen in België zijn buitengewoon groot.

Woensdagmorgen zijn 29 vliegeniers naar het kwartier van den Kroonprins gevlogen en hebben daar 168 obussen gestrooid, alsmede duizenden pijltjes met scherpe, zware punten. De uitslag is nog niet bekend.

Het antwoord van Duitschland op de Amerikaansche Nota is zeer diplomatiek gesteld. Duitschland gevoelt spijt, dat Amerika mede het slachtoffer werd der onderzeebooten. Maar de bedoeling om Amerikaansche schepen, of neutrale booten aan te vallen bestaat niet. Is het gebeurd, dan was het bij ongeluk. Zoodra bewezen wordt, dat Duitschland schuld heeft, zal het zijn schuld betalen, en wil zelfs de twijfelachtige gevallen onderwerpen aan het Hof van Arbitrage in Den Haag.

Wat de *Lusitania* betreft zou Duitschland gaarne weten, hoe Amerika verlof kon geven tot het vervoer van zulk een groote hoeveelheid ammunitie aan boord van een paketboot, vol met passagiers.

Heel erg tevreden over dit antwoord is Noord-Amerika niet.

Maar wat te doen, nu het Panamakanaal nog lang geen zekeren doortocht biedt aan een groot getal oorlogsschepen, die elkander vlug moeten volgen en bij elkander dienen te blijven? Het is daarenboven te gevaarlijk om de Oost-divisie ver van honk te zenden, als de West-divisie niet spoedig naar het Oosten komen kan, zoodra de Amerikaansche vloot daar noodig is voor lastige buren.

In de Dardanellen zijn de landingstroepen druk aan 't werk. De Engelsche vloot heeft een paar leelijke klappen gehad door het verlies van twee groote schepen de *Triumph* en de *Majestic*.

Roemenië en Griekenland beginnen zich al te roeren en zullen spoedig mee gaan doen.

De beteekenis van het Pausdom in den wereldoorlog.

Welke beteekenis men den Paus en het Pausdom in dezen wereldoorlog ook in niet-Katholieke en zelfs anti-Katholieke kringen toekent, moge blijken uit het volgende artikel, verschenen in „Plutus," het orgaan der groote Duitsche financiers.

Na een inleiding over de vroegere politieke macht van het Pausdom, gaat de schrijver voort:

En niettegenstaande dat alles neemt deze Priester na een bestuur van nog slechts weinige maanden, begonnen in den tijd van den verschrikkelijksten oorlog, welken de menschheid ooit aanschouwd heeft, zulk een buitengewone politieke positie in, als nog geen zijner voorgangers dat gedurende eeuwen gedaan heeft. Zelfs Leo XIII niet; en toch was het een buitengewoon oogenblik, toen Bismark hem voor eenige jaren de beslissing in het conflict tusschen Duitschland en Spanje over de Carolinen in handen gaf. Maar wat heeft deze beslissing te beteekenen tegenover de taak, welke Benedictus XV zeer zeker binnenkort op zich zal moeten nemen!

Had de Voorzienigheid gewild, dat Pius X nog langer als plaatsbekleeder van Christus op aarde het hoofd der Katholieke Kerk op aarde geweest was, dan zou deze diep-vrome man wel voor den vrede gebeden hebben, maar de niet minder vrome Benedictus XV heeft meer gedaan dan bidden, hij is ook opgetreden voor den vrede en voor de verlichting van den strijd. Hij handelt. ***En wat hem zulk een geweldige politieke macht verschaft, is dat hij niet optreedt als politicus, doch slechts als priester.*** Doch de stem van dezen priester, die smeekend weerklinkt, heeft boven het gedonder der kanonnen uitgeklonken; en de wereld, niet slechts de Katholieke, niet slechts de Christelijke, heeft haar met verwondering en ontroering aanhoord, en luistert gewilliger naar haar dan naar de nota's en redevoeringen van de leidende Staatslieden der groote mogendheden. De Paus, die geen politiek nastreeft, is plotseling een politieke macht van den eersten rang geworden. Er geschieden nog teekenen en wonderen in onzen sceptischen tijd, of liever in een tijd, welke nog eenige maanden geleden meende boven alle boven-zinnelijke gedachten verheven te zijn."

Vervolgens wijst de schrijver op den persoon van den president der Vereenigde Staten, die elke hoogere gedachte als beginsel van handelen heeft laten varen en slechts geleid wordt door de meest gewone materialistische instincten. Evenzeer als deze in de achting der menschen

gedaald is, is Benedictus XV gestegen.

De Paus, vervolgt de schrijver dan, heeft niet slechts gebeden voor den vrede voorgeschreven, hij werkt er ook voortdurend voor, evenals voor de verzoening der geesten.

Toen voor Kerstmis zijn bede weerklonk, dat men het heilige feest van Christus' geboorte, waarbij den menschen de blijde boodschap van vrede op aarde gebracht werd, niet door bloedigen strijd zou ontheiligen, vervulde een kinderlijk gevoel het hart der strijdenden; zij meenden reeds het verre klokkengelui te hooren, en de eenvoudige tekst van het eenvoudig Matheus-Evangelie over de geboorte van den Zoon Gods kwam hen weder in de gedachte.

Het verzoek werd niet ingewilligd, want het hoofd van een andere Kerk, de orthodoxe, wilde het niet. Het verzoek was afgewezen, maar toch verschafte het aan Benedictus de sympathie van allen, ook van die kringen die, tengevolge van hun wereldbeschouwing, niet alleen naast, doch zelfs tegen de Kerk stonden.

Een tweede stap des Pausen heeft reeds goede vruchten gedragen in de uitwisseling der zieke en invaliede krijgsgevangenen. Den dank van millioenen heeft de Priester in het witte gewaad zich daardoor verworven. Zijn bede heeft in een tijd, dat het volkenrecht dagelijks tienmaal met voeten getreden wordt, een practische vervolediging van de bepalingen van dit recht verkregen. Wat Staatslieden niet vermochten, heeft de stem van een met medelijden vervulden man kunnen bewerken.

Nog veel meer succes hebben de pogingen van Benedictus XV in een andere richting. Vrede kan Hij de wereld niet geven; maar Hij kan haar onophoudelijk op den vrede wijzen; Hij kan pogen om den vreeselijken haat der naties onderling te temperen. Op allerlei manieren tracht Hij dit te bereiken. Kenteekenend hiervoor is Zijn houding tegenover België. Hij verzekert den Belgen, dat Hij diep medelijden heeft met hun smarten; maar tegelijkertijd schrijft Hij den Belgischen Katholieken in ernstige woorden voor, hun nieuwe autoriteiten onderdanig te zijn. Hij wil, en hierin ligt een der oorzaken van zijn macht, boven de partijen staan; het Opperhoofd eener Wereldkerk kan geen partij kiezen.

Als eenmaal de tijd gekomen zal zijn voor de volkeren van Europa om vrede te sluiten, dan zal Benedictus XV een nieuwe, zegenrijke werkzaamheid kunnen ontvouwen, een werkzaamheid van toenadering en verzoening.

Deze niet-Politieke Paus, die slechts als Hoogepriester Zijner Kerk wilde handelen, is een politieke macht in den oorlog geworden, wijl Hij te midden van het wapengekletter een groote idealistische wereldbeschouwing vertegenwoordigt."

De Bisschop van Namen weerlegt de Duitsche beschuldigingen.

In de verklaring van het Duitsche Ministerie van Oorlog kwam deze zinsnede voor:

„Den 15den Augustus 1915 klaagde de pastoor van Hollange bij generaal-majoor Kühne, dat hij, helaas, vele slechte elementen zijner parochie er niet van kon terughouden uit de boomen op de Duitschers te schieten."

De Tijd heeft zich gewend tot Z. D. H. Mgr. Heylen, Bisschop van Namen, tot wiens diocees Hollange behoort, om ontkenning of bevestiging van het gerapporteerde feit te vragen. Z. D. H. zond het volgende démentie van de Duitsche beschuldiging:

„Tot staving van hare verzekeringen haalt de Duitsche overheid een bijzonder feit aan, dat van den pastoor van Hollange, die den 15den Augustus 1914, zich bij den generaal-majoor Kühne zou hebben beklaagd, dat hij tot zijn spijt er niet in slaagde verscheidene misdadige elementen zijner parochie er van af te brengen, om boven uit de boomen op de Duitschers te schieten."

„Laat men een beroep doen op de persoonlijke herinneringen van generaal-majoor Kühne; hij-zelf zal erkennen dat hij den 15den Augustus niet in Hollange was. Op dien dag was er geen enkele Duitsche soldaat te Hollange. Generaal-majoor Kühne heeft op een lateren datum te Hollange vertoefd; hij had toen een kort onderhoud met den pastoor; maar er is geen enkel woord gewisseld, dat van nabij of van verre lijkt op het gesprek, dat hierboven wordt medegedeeld. De pastoor heeft te dien opzichte de meest formeele logenstraffing gegeven. Hij drukt den wensch uit met generaal-majoor Kühne te worden geconfronteerd.

„Het medegedeelde gesprek is nog vreemder, daar de Duitsche troepen te Hollange zeer goed zijn ontvangen, en de geheele bevolking zich op onberispelijke wijze heeft gedragen. Zóó zelfs dat zij noch den pastoor, noch den Duitschers tot de minste ongerustheid aanleiding gaven.

„Niet slechts heeft men geen enkel schot gelost op de Duitsche troepen, maar men heeft er zelfs niet aan gedacht, dat dit mogelijk was. Er was geen enkel wapen in het dorp; alle waren bij voorbaat verzameld en op het gemeentehuis gedeponeerd, volgens de voorschriften der Belgische Regeering.

„Nog meer: al wie de bewoners van Hollange, zacht van karakter en zeer vreedzaam, kent, kan bevestigen, dat geen hunner, al had hij ook wapenen, er aan gedacht zou hebben, om er gebruik van te maken.

„Er bestaat een duidelijk bewijs, dat er te Hollange geen enkele daad van vijandelijkheid gebeurd is: deze, dat het dorp een der plaatsen is, waar noch een huis verbrand, noch een enkele burger gefusilleerd is."

Nog had het Duitsche oorlogsministerie (de nog nergens gepubliceerde stukken werden *De Tijd* door zijn oorlogscorrespondent in Duitschland toegezonden) de volgende beschuldiging uitgebracht:

„Den 26en Augustus kwam een wagen-park-colonne door Silenrieux. Bij het verlaten van het plaatsje moest de colonne een tijdlang stilhouden; intusschen bemerkten de officieren, dat het dak der kerk naar den straatkant gedeeltelijk was afgedekt. Bij het voortrukken van de colonne werd de laatste troep, toen hij de kerk voorbijging, plotseling beschoten; alleen uit den kerktoren werden bij die gelegenheid minstens dertig tot veertig schoten gelost. (Ambtelijke mededeeling 330|14 Z. V.)

Z. D. H. Mgr. Heylen verklaart van deze beschuldiging:

„Het verhaal is van a tot z verzonnen."

Het fusilleeren van den onderpastoor van Etalle was aldus door het Duitsche Ministerie van Oorlog officieel vastgesteld:

„Volgens het ingestelde onderzoek heeft den 22en Augustus 1914 in de plaats Etalle bij Tintigny een met priestersteek en in priestertoog gekleede man, de onderpastoor van Etalle, die een Roode-Kruis-band om den arm droeg, op gewonde Duitsche soldaten geschoten, en is hij derhalve gefusilleerd en tot een afschrikwekkend voorbeeld opgehangen geworden. — Oorlogsministerie, 9. I. '15, Berlijn.

Mgr. Heylen stelt hiertegenover de volgende verklaring:

„Het feit, dat de onderpastoor van Etalle op gewonde soldaten zou geschoten hebben, is een lasterlijk uitvindsel. Dat hij zonder vonnis werd gefusilleerd, is misdadig; in de gegeven omstandigheden is zij een barbaarschheid."

Behoefte aan geloof.

In een *Handelsblad*-artikel (Van Dag tot Dag) lezen wij:

Noch aan Fransche *culture* noch aan Duitsche *Kultur* zal de gefolterde menschheid na dezen oorlog redding en kracht moeten vragen.

Ze heeft iets diepers en machtigers noodig! Ze heeft levensbehoefte aan vernieuwd geloof, aan opheffing en reiniging der ziel door een zedelijkheid door godsdienst doordrongen, door ootmoed geheiligd.

Ware beschaving moet men aan de leer van het Christendom kunnen toetsen. Het is alleen het volgen van een hoog zedelijk doel, een edel ideaal, dat een volk gelukkig maakt. Niet de behoefte aan Duitsche Kultur, welke wij thans aan het werk zien, wordt door dezen oorlog gepredikt, maar wel behoefte aan vernieuwd geloof in God."

Aan deze woorden is niet veel toe te voegen zegt *De Residentiebode.*

Slechts kan men hopen, dat steeds algemeener worde het besef onzer algeheele afhankelijkheid van God.

Op een jammerlijk fiasco loopt alle „beschaving", elke „kultur", „culture", of hoe men 't noemen en vernoemen mag, uit, die buiten God omgaat.

De oorlog heeft talloozen de oogen geopend voor de majesteit Gods.

En opmerkelijk is het, dat ook velen, die buiten de Kerk staan, in deze troebele dagen den blik hebben gericht naar het Vaticaan, hopende en verwachtende, dat vandaar de redding komen zal en aan de menschheid de kracht en lafenis zal gegeven worden, waaraan zij zoozeer behoefte heeft, — ook als de vrede is hersteld.

De dondermachine.

Aage Madelung vertelt het volgende over de zware Oostenrijk-Hongaarsche 30,5 centimeter motormortieren:

Op een morgen zit ik in mijn hut en denk aan niets. Plotseling maakt mijn hut, gegrepen door den luchtdruk eener geweldige ontploffing, een sprong van minstens een meter hoog en trekt zich dan, bevend, even snel terug in haar oude positie. En ik hoor door de houten wanden een gedempt gehuil, zooals ik nooit te voren hoorde. Ik kom buiten, juist bijtijds om te zien, hoe een zwerm menschen wegloopt, halt houdt, zich omkeert en de handen op de ooren drukt.

Onmiddellijk daarna dondert het om me heen, dat het lijkt, of mijn levenslicht gedoofd wordt. Ik had het gevoel, dat ik mij in een geluid verslikte en dat ik nu zelf geluid was geworden. Voor de eerste maal begreep ik, dat, even goed als er een fluisteren bestaat, hetwelk wij niet meer kunnen hooren, er een lawaai moet zijn, dat buiten het bereik blijft van onze gehoorgrenzen. Ik meende de sterren krakend door het luchtruim te hooren rumoeren.

Ik zie de bedieningsmanschappen van het zware mortier op zij gaan. Slechts één blijft staan op tien meter afstand. Met beide handen houdt hij een touw vast. Wij drukken weer de hadden op de ooren. De man met het touw maakt een rukkende beweging achterwaarts en in hetzelfde oogenblik is de lucht weer vol geluidsspanning. Een smoezelig gele vuurwolk, alsof iemand met een geweldige vuist mij beide oogen toesloeg, schiet bliksemsnel voor mij op.

Sneeuw, takken en spaanders vliegen weg van de tot maskeering van den mortier geplantte dennen. Onmiddellijk daarop is het weer stil. Door de hemelruimte schiet echter een zwaar projectiel. Het staat er op het punt te spotten met de zwaartekracht, om, waarschijnlijk met het zevengesternte als voorspan, de uiterste streken van onze atmospheer te doorploegen. Het zucht en huilt geweldig, als bij een helsche sterrengeboorte. Ik hoor duidelijk het helsch jubelend zoeven. Een minuut later groet ons het projectiel met een doffe explosie uit de vijandige bergen.

Het kon de zwaartekracht toch niet de baas blijven en heeft, toen het de aarde weer moest aanraken, uit woede zich het eigen lichaam open gescheurd en het ecrasiet uitgegoten, zoo, dat ongeveer twintig voet breed een gat in de bergen werd geslagen. Dit is zijn graf, misschien ook het graf van een paar aardbewoners, die er niet op gelet hebben, dat de grond, waarop zij stonden, aan granaten was gewijd.

Het Zeppelin-Luchtschip in 1915.

Henri Meijer schrijft in de „Kamp." over bovenstaand onderwerp:

Hoe snel we vóór dezen moorddadigen oorlog leefden, wordt nog eens duidelijk geïllustreerd door enkele historische feiten op luchtvaartkundig gebied. De uitvinding van graaf Zeppelin dateerde van 1896, in welk jaar de uitvinder een aanvang maakte met het in teekening doen brengen van zijn denkbeelden.

Het bouwen van bestuurbare luchtschepen, uitgerust met een metalen „geraamte" was, zooals men weet, een uitvinding van graaf Zeppelin.

In 1900 had de opstijging van het eerste Zeppelin-luchtschip plaats, en sinds dien tijd zijn millioenen en nog eens millioenen besteed aan de verbetering van dit oorlogswapen.

De verbeteringen die het Zeppelin-luchtschip in de laatste vijftien jaar onderging, zijn zeer vele geweest. Door belangrijke wijzigingen in den vorm werd de indringingsweerstand verminderd en de bestuurbaarheid verbeterd. Horizontale en verticale roeren ondergingen vele veranderingen, stabilisatievlakken werden aangebracht, terwijl het comfort aan boord aanzienlijk werd verbeterd doordat de motoren naar een aparte machinekamer verhuisden en een afzonderlijke ruimte voor officieren en bemanning onder het middenschip werd gebouwd, die met de machinekamer door middel van een langen, onder een groot gedeelte van het schip doorloopenden corridor in verbinding staat.

Maar de grootste verandering sinds 1900 is wel, dat de kubieke inhoud der Zeppelin luchtschepen geleidelijk van 11.000 tot 30 000 kub. M. gestegen is, en zulks niettegenstaande door tal van Zeppelin-rampen duidelijk werd bewezen, dat de handelbaarheid van een luchtschip hoe langer hoe geringer wordt naarmate de afmetingen grooter worden.

Op het oogenblik worden aan de Zeppelin-werven in Duitschland uitsluitend Zeppelins van 165 meter lengte bij een middellijn van 18.40 M gebouwd. De voor- en achtersteven dezer luchtschepen zijn ogiefvormig, terwijl het aluminium-geraamte, dat bekleed is met een waterdicht omhulsel van ballonstof zich voordoet als een prisma met 19 zijvlakken, die gevormd worden door de overlangsche ribben van het geraamte. Deze ribben vereenigen zich aan de beide uiteinden van het schip in een stompe punt terwijl ze onderling verbonden zijn door middel van metalen tusschenschotten, die het luchtvaartuig in 19 compartimenten verdeelen, in elk waarvan zich een gaszak, vervaardigd van een met rubber ondoordringbaar gemaakt weefsel, bevindt. Deze gaszakken, die in gevulden toestand de ruimte van elk compartiment geheel innemen, worden gevuld met waterstofgas, dat zooals men weet een bruto stijgkracht van 1 kilogram per kub. M. heeft.

Het buitenomhulsel van het luchtschip, dat strak om het geraamte gespannen is, behoudt dus steeds denzelfden vorm, zelfs al laat men al het gas uit de waterstofballons ontsnappen. De verdeeling van den ballon in afzonderlijke compartimenten heeft dezelfde beteekenis als de verdeeling van een stoomschip in afzonderlijke ruimten met behulp van waterdichte schotten. Wordt een Zeppelin door zware projectielen of door granaatscherven getroffen, dan is het zeer waarschijnlijk, dat het schip nog geruimen tijd drijvende blijft. De proef op de som werd geleverd tijdens een accident met een Zeppelin, waarbij twee gascompartimenten in 't voorschip leegstroomden. De bemanning slaagde er in het schip desondanks behouden in de „haven" te brengen. In dit opzicht heeft een Zeppelin veel voor op de ballons van het slappe systeem, waarbij de uiterlijke vorm van het luchtschip alleen bewaard blijft, zoolang de gasvulling een voldoende spanning behoudt. Ontsnapt er veel gas uit dergelijke ballons, dan kan men het omhulsel nog geruimen tijd strak houden door met behulp van een luchtcompressor lucht te persen in een kleineren ballon, die zich binnen het gasomhulsel bevindt. Een flinke scheur in het omhulsel van een slappen ballon heeft echter in den regel tot gevolg, dat de geheele gasvulling in zeer korten tijd uitstroomt. Het accident met het Fransche luchtschip République, waarbij, tijdens een proeftocht, een blad van een der luchtschroeven afbrak en door het omhulsel geslingerd werd, leverde daarvoor het bewijs. Het metalen schroefblad maakte een groote scheur in het omhulsel van dezen slappen ballon. De spanning op het omhulsel was oorzaak, dat de scheur in een oogwenk veel grooter werd, de geheele gasvulling bijna oogenblikkelijk ontsnapte en dat het gevaarte als een steen omlaag kwam.

Bij de Zeppelins bestaat dit gevaar niet, doch hun enorme omvang stelt ze bloot aan andere onheilen.

Bij buiig weder is een Zeppelin namelijk te vergelijken met een Oceaanstoomer, die bij hevigen storm een defect aan de machines gekregen heeft. Want al beschikken de laatste Zeppelintypen ook over vier benzine-motoren van 250 P.K., die elk een vierbladige schroef drijven, dit arbeidsvermogen schiet te kort zoodra het schip met eenigszins krachtigen tegenwind of zijwind te kampen krijgt. Alleen bij gunstig weder kunnen deze schepen in den luchtoceaan iets presteeren. En zelfs dan nog worden zij met hun geringe gemiddelde snelheid van 50 K.M. per uur heel gemakkelijk de prooi van vijandelijke vliegtuigen. Vandaar dan ook, dat de Zeppelinvloot, die in dezen oorlog door stormen en door granaatvuur en een enkele maal door aanvallen van aviateurs zware verliezen heeft geleden, haar heil bij voorkeur zoekt in nachtelijke overrompelingen.

Het granaatverbruik.

„Laten wij niet aarzelen ammunitie te verbruiken om mannen te kunnen sparen," was een opmerking van generaal Journée. Mr. Lloyd George heeft cijfers gegeven betreffende de toeneming van onze granaatproductie, schrijft, naar het „Vad." meldt, de Fransche correspondent van de „Times". De Franschen produceeren 600 pCt. meer dan bij het begin van den oorlog noodig werd geacht en hopen dit spoedig nog met 300 pCt. te vermeerderen.

Generaal French heeft nog eens gewezen op het overwegend belang van de munitie en de reeksen van acties langs het Westelijke front gedurende de laatste maand hebben de waarheid van zijn les bewezen.

Luitenant-kolonel Boissonnet geeft in de „Temps" enkele van de vele redenen, waarom de artillerie niet spaarzaam moet zijn met haar munitie, wil men de overwinning behalen.

De Fransche „75" is een wapen van wonderlijk juiste richting, maar, zelfs met een nieuw geweer en granaten in volmaakte conditie, zullen na een aantal schoten op een afstand van 300 meter de granaten binnen een straal van 96 meter om het richtingpunt heenvallen en de helft van ongeveer 27 meter.

De artillerist zal daarom zijn vuur moeten regelen, zoo dat zijn doelpunt in het midden van deze meest getroffen strook ligt, een tank, die bij het onder vuur nemen van loopgraven, zelfs na vliegeniersverkenning een aanzienlijke verspilling van ammunitie meebrengt; en wanneer men er aan denkt, dat de loopgraaf zelf niet veel meer dan een meter breed is, zal men begrijpen, dat op iedere drie of vier granaten, welke in de loopgraaf exploderen, een groot aantal er voor of er achter zal neerkomen.

De behoefte aan zware munitie om tegen de loopgraven te richten, is thans reeds groot, maar zij zal nog dringender worden, nadat deze belegeringsperiode voorbij is en het ware veldgevecht mogelijk wordt, wanneer de artillerie niet een vast mikpunt van een loopgraaf, maar de dunne beweeglijke rijen tirailleurs als doel heeft.

Tegen infanterie in beweging, tenzij deze in gesloten formatie oprukt, is het richten van het vuur geen gemakkelijk werk. Infanterie, die bemerkt dat zij zich bevindt tusschen de eerste granaat, welke achter haar ontploft en de korte granaat, welke voor haar uiteenspat, wacht niet op den vloed, die over haar zal komen, maar zij rennen naar voren tot vóór de eerste korte granaat en werpen zich op den grond onder iedere bedekking, die zij maar vinden kunnen.

De artillerie weet, dat zij ergens in de nabijheid zijn, en opnieuw de „tir de réglage" te beginnen zou slechts tijdverlies zijn, zoodat het eenige wat de artillerie doen kan is de draagwijdte tot 100 meter te verminderen en de heele zône te beschieten, waar zij meenen dat de vijandelijke infanterie is.

Een batterij van 75 m.M. kanonnen vuurt niet minder dan 80 granaten per minuut, en alleen door snel en intens vuren kunnen de shrapnell-fragmenten een heele streek overdekken en den aanval van den vijand tegengaan. Zij moeten de heele zône van het vijandelijk front met een granaatregen bedekken, de artillerie dwingende zich uit de voeten te maken en de infanterie vernietigen, terwijl hun eigen troepen oprukken voor den aanval.

De strijd in den rook.

Iemand, die aan de gevechten in Vlaanderen heeft deelgenomen, verhaalt volgens de „N. R. Ct." in de „Times" o.m. het volgende:

„Het was Donderdagmiddag ongeveer half vijf toen onze piketten een plotselinge terugtrekkende beweging van onze Fransche bondgenooten aan den linker vleugel van de Canadeesche divisie aan den kant van Yperen naar Langemarck meldden. De harde noordoosten wind, die van de vijandelijke linie in de richting van de Fransche loopgraven woei, voerde een walgingwekkenden en verstikkenden geur mede, die blijkbaar van de een of andere soort van vergiftig gas afkomstig was. De rook bewoog zich als een levende groene muur ter hoogte van ongeveer 4 voet en verspreidde zich tot op 180 M. van den uitersten linkervleugel van onze linies. Gaandeweg steeg de rook hooger en verduisterde hij het uitzicht langs den beganen grond. Het geweervuur, dat tot dusver weinig te beteekenen had gehad, nam in kracht toe, maar werd hoe langer hoe meer verspreid, gelijk altijd het geval is als soldaten op goed geluk of zonder goed begrip van hun doel schieten.

Spoedig hoorde ik vreemde kreten en kwam uit den groenen mist, die nu dunner en onsamenhangender werd, een massa verbijsterde en waggelende soldaten aanloopen, die, terwijl zij langs onze gelederen liepen, neervielen. De meesten waren ongekwetst, maar op hun gezicht teekende zich doodelijke benauwdheid af. De terugtrekkende soldaten behoorden tot de besten ter wereld, wier koelbloedigheid en moed in dezen heelen oorlog spreekwoordelijk waren geweest. Zij waggelden als beschonken lieden rond.

Intusschen rukte de vijand op en wij trokken naar de bazis terug, waar mijn bataljon twee van de gebruikelijke vier rustdagen genoten had. Het was nu even over vijven en de Duitschers, die zonder tegenstand hun opmarsch voortzetten, waren, naar men zag, weldra koortsachtig bezig, zich op een linie van 800 M. afstands en evenwijdig met den weg naar Poelcapelle in te graven.

Omstreeks 6 uur voegde ik mij bij mijn bataljon op een ander punt van de linie, maar later hoorde ik, dat er te St. Julien scherp gevochten was, waar het 14e Canadeesche bataljon aan den opmarsch van den vijand hardnekkig tegenstand had geboden.

Sommigen van ons, die een paar uur verlof hadden, kwamen uit Yperen. Zij zeiden dat zij juist een bad namen, toen het gewone artillerievuur van de Duitsche linie te warm werd, om uit te houden. Zij liepen de

straat op en ontdekten dat de stad verwoed gebombardeerd werd of liever, dat de weg langs den oostelijken oever van het kanaal overstelpt werd met projectielen en al vol lag met doode en stervende paarden en vernielde wagens.

Het doel van den vijand was blijkbaar om te verhinderen, dat er versterkingen en munitie aangevoerd werden. De verschrikte vrouwen en kinderen uit Yperen stroomden reeds de velden in, waar velen hun leven verloren."

De ooggetuige beschrijft dan de gevechten waaraan hij deelnam. Zij eindigden met een verwoeden bajonetaanval:

„In het bosch werd de strijd een vreeselijk handgemeen; wij vochten in klompjes en secties en de levenden strompelden over de lichamen van de dooden en stervenden heen. Toen de strijd op zijn felst was en wij aldoor de Duitschers voor ons uitdreven, brak de maan plotseling door de wolken. De kletterende bajonetten flitsten als kwikzilver en de gezichten leken als door kalklicht bestraald. Vooruitrukkende kwamen wij bij haastig opgeworpen schansen, die niet hardnekkig verdedigd konden worden. Hier werden allen, die verzet boden, aan de bajonet geregen; zij die zich over gaven, werden naar de achterhoede gevoerd."

„Alles sal reg kom."

Naar aanleiding van het gebruik van verstikkende gassen schrijft een Vrijstater aan de „N. Rott. Crt.:

In di Avondblad staat: „Tijdens den Boerenoorlog werd geklaagd over de verstikkende lucht, die de Engelsche lyddiet–bommen ontwikkelden."

Mijn Pa is met Cronje bij de Paardenberg door de Engelscman gevangen genomen en heeft hij veel verteld over die Engelse stinkbommen. Hulle heeft ook met die Engelse officieren hierover gepraat, en hebben de Engelse officieren hulle uitgelachen en gezeg: „nu zie jullie boers wat die Engelsman alles kan maken en kan jullie machtig blij zijn onderdaan te worden van de „the most intelligent race."

Het lijkt voor mij, dat die Duitsche stinkbommen nog beter is als die Engelsche stinkbommen, doch geloof nie, dat nu die Engelsman machtig blij zal wees als hij onderdaan zou moeten worden van „a still more intelligent race" dan hij zelf is. Nu zag hulle dat is gemeen, als de Engelsman de boeren hier met deze vule goed beschiet zegt hij: „zie wat die Engelsman alles meer kan als die domine boeren, zulk is eene ongeciviliseerde natie en is voor jullie eigen best als die Engelse vlag over die land waai. Generaal French weet banje good wat er in die boeroorlog geschied is en hoe jammert hij nu. Oom Paul Kruger het altijd gezegd: „alles zal reg kom en alles zal zijn straf krij."

Berichten uit de Kolonie.

Een zilveren feest.

Op den 3den Mei l. l. werd te St. Martin het zilveren feest herdacht van de aankomst der Eerw Zusters Dominikanessen te dier plaatse, met welken datum tevens samenviel de stichting der eerste katholieke school op dat eiland.

Het feest droeg niet alleen een algemeen maar ook een persoonlijk karakter; want van de zes eerst aangekomene onderwijzeressen: REGINA EGELIE, HELENA JACOBS, GONZALEZ EIJKENBROEK, HUBERTA HAKKENBERG, CATHARINA DANKELMAN en RAYMUNDA REIJGERS, zijn de vier eersten nog steeds aan het onderwijs in de kolonie verbonden, terwijl de twee laatsten, om bizondere redenen naar het Vaderland vertrokken.

Des morgens om 7 uur werd een plechtige H. Mis opgedragen door den ZEerw. Pater J. P. DELGEUR, Pastoor van St. Martin, geassisteerd door den Zeer Eerw. Pastoor H. SMIT als diaken en den Zeer Eerw. Pastoor B. KRUGERS als subdiaken.

Ondanks de zware regen van den nacht, was de toeloop der geloovigen bevredigend: behalve een groot aantal scholieren naderden onder de plechtige Mis nog ter H. Tafel de vier Eerw. Zusters, die gedurende 25 jaar aan het onderwijs verbonden zijn geweest en als de pioniers van het katholiek onderwijs op de Bovenwindsche eilanden mogen geëerd worden.

Na het Evangelie werd de predicatie gehouden door den ZEerw. Pastoor B. J. GIJLSWIJK, als afgevaardigde van Z.D.H. Mgr. M. G. VUYLSTEKE en den Vicaris–Provinciaal der R. K. Missie.

Spreker herdacht de namen van twee nobele priesters: de ZEerw. Heer ST. NIEUWENHUIS en de ZEerw. Pater J. ONDERWATER, beiden oud-Pastoors van St. Martin, die krachtig hebben meegewerkt tot de oprichting der school in hun parochie. Daarna werd een beknopt overzicht gegeven van den groei van het Katholieke onderwijs op de Bovenwindsche eilanden gedurende de 25 jaren: scholen zijn opgericht te St. Eustatius, te Simpsons'-bay, te Saba, waarin velen hunne opvoeding ontvangen hebben, die zich reeds hier in de kolonie of elders een bestaan verzekerd hebben. Nog werd gewezen op een nieuwe werkzaamheid, toen in de laatste jaren de verpleging van zieken werd aanvaard.

Vervolgens werd in dankbare herinnering gebracht, de offervaardigheid zooveler Katholieken in 't Moederland; de finantiëele steun van het Gouvernement, en het welwillend optreden der plaatselijke school–commissie, waaraan mede de bloei van het katholiek onderwijs te danken is.

Ten slotte wees Spreker op het algemeene karakter van het feest.

„Wij mogen vandaag personen huldigen, ons over den langdurigen bloei van een bepaalde instelling verheugen, maar feitelijk, — aldus ging Spreker voort, — vieren wij het zilveren feest van de aloude katholieke charitas. Vijf en twintig jaren lang hebben wij de Eerw. Zusters onder ons dienstbaar gezien aan de charitas; geheel belangeloos zich wijdend aan de belangen der bevolking. En daar deze geest van offervaardigheid, die den geheelen mensch en een geheel leven opeischt, niet kan bestaan zonder de hulp van Gods genade, zijn wij dezen morgen saâmgeschaard om het altaar, om God te bedanken voor het vele goede van Hem ontvangen, daarbij tevens de bede voegend, dat de Eerw. Zusters voor ons mogen behouden blijven tot zedelijke, godsdienstige en intellectueele verheffing van ons volk."

De plechtigheid werd besloten door het zingen van het „Te Deum."

Van de receptie werd druk gebruikt gemaakt. Allen, die het werk der Zusters op zijne waarde weten te schatten, gaven blijk hunner belangstelling. Ook hadden de Eerw. Zusters de eer zich persoonlijk te zien gelukgewenscht door den HEd. Gestr. Heer A. BROUWER, Gezaghebber van het eiland.

Bloemstukken werden kwistig toegezonden, en vele cadeaux gaven blijk van de erkentelijkheid der opgezetenen. Zelfs de oud–scholieren, die zich in groot getal te Amerika bevinden, hebben dien dag niet onopgemerkt laten voorbijgaan.

Onder de presenten trok bizonder de aandacht, een stel beelden en engelen van de firma. WED. VAN DEN BREEKEL EN ZOON te Nijmegen, die steeds meermalen van haar kunstzin en fijne afwerking blijk heeft gegeven.

Des avonds werd een Lof gehouden in de kapel der Zusters, waarmede de feestdag werd besloten.

De twee daaraanvolgende dagen was het feest voor de kinderen.

Dinsdagmorgen verzamelden zich de hoogste klassen en in tegenwoordigheid van vele genoodigden, voerden zij een programma uit dat vol was van afwisseling. Bizonderen bijval vonden de symphonie, de fraaie ordeoefeningen en „fan-greetings."

Woensdag werd geheel in beslag genomen door de kinderen der overige klassen. Voor een overvolle zaal brachten zij ten gehoore een cantate, velerlei voordrachtjes en zelfs verrasten en verbaasden zij het auditorium door de opvoering van een tooneel stukje „Fabiola."

Het decoratief was smaakvol, de voordracht der kinderen boven verwachting. De zang der engelen-reien, door kinderen van zeven tot negen jaar gezongen, was aandoenlijk. Door dit kunststukje werd zonder twijfel de feestvreugde verhoogd, maar ook op ongezochte wijze een proeve afgelegd van de opvoedende kracht, die uitgaat van de onderwijzeressen op de kinderen.

Tot slot kregen de kinderen een traktatie, waaraan allen met blijden lach deelnamen. Dit genoeglijk feest zal voorzeker niet spoedig vergeten worden.

Welkom!

Dinsdagmorgen zijn de Eerw. Paters POIESZ en POTTEN en de Eerw. fr. AEMILIANO behouden en wel hier aangekomen met de *Prins Frederik Hendrik.*

* * *

Donderdagmorgen keerde de Zeer Eerwaarde Pastoor B. J. GIJLSWIJK met de *Estelle* terug van zijn bezoek aan St. Martin.

De Bovenwinden.

Met genoegen vernemen wij, dat de Bovenwindsche eilanden den indruk geven van zekere opleving, dank zij den wederopbloei van den landbouw met name van katoen en lamoentje. Vooral St. Eustatius krijgt een aspect van een welvarende landbouwkolonie. 't Ziet er alles keurig en goed aangelegd uit.

't Treft juist goed, dat de Landbouwkundige volgende week naar de Bovenwinden vertrekt.

Een stap tot den Vrede.

Sinds verleden week branden weer het roode en het groene licht aan weerszijden der haven en heeft de boei weer zijn bliksemlicht.

Voordracht.

Donderdagavond hield Luitenant PIEPER voor de soldaten een lezing over zijn tocht naar Noorwegen en Noord Rusland. Prachtig mooie lantaarnplaatjes lichtten de lezing toe.

Ook de HEG. Heer Gouverneur woonde de voordracht bij, alsmede de Kapitein Commandant van het Garnizoen en de Officieren.

Deze lezing viel zoozeer in den smaak, dat de Gouverneur zelf opstond om persoonlijk op hartelijke wijze dank te zeggen voor het genotene.

Militaire Marsch.

Vrijdagavond maakten de militairen een avondoefening van 6—10 uur. Verleden Zaterdag deed dit het Curaçaosch Weerbaarheids-korps, dat morgen weer schietwedstrijd heeft.

Aruba Phosphaat Maaty.

In de Algemeene Vergadering van Woensdag ll. werd besloten de vennootschap te ontbinden.

De firma S. E. L. MADURO & SONS kocht de sleepboot „Phosphaat."

Beauties of Curaçao.

Mrs. HELEN BARTLETT heeft een zeer sympathiek artikel geschreven over de schoonheden van Curaçao.

Als deze Dame een schrijfster van gezag is, kunnen mooie aanhalingen uit haar brief prachtig dienst doen voor het reclame-boekje der C.V.V.V.

We zonden den brief aan Luitenant PIEPER, die met de samenstelling van het boekje is belast, en er zich zeer veel moeite voor geeft.

„Di Curaçao pa Amsterdam."

In dank ontving de Redactie een present-exemplaar van Pater POIESZ reisbeschrijving, welke met pleizier gelezen zal worden, nu zij achter elkander in boekvorm verscheen.

K. W. I. M.

Op St. Martin was iemand in bezit van een nieuwe kaart, waarop nieuwe reis-routes waren aangegeven voor de Hollandsche booten.

De roode lijn liep van New-York dwars over de Bovenwindsche eilanden naar Curaçao.

De lijn Amsterdam—Paramaribo deed ook Bonaire en Aruba aan.

De lijn Curaçao—Colon was doorgestippeld tot Panama en verdeelde zich daar in twee lijnen, waarvan er een naar San Francisco liep en de andere naar Chili.

Mooi, prachtig zelfs!

Maar waarom moet zulk groot nieuws via St. Martin op Curaçao komen?

De K. W. I. M. heeft toch op het hoofdeiland ook een Agent?

Fransche Kabel.

Sinds Woensdag 2 Juni is de nieuwe verbinding met Sto. Domingo en Puerto-Rico voor het Publiek open gesteld. Bravo!

Jaarverslag van de „Groep „Nederlandsche Antillen over 1914.

Voor de tiende maal brengt het Groepsbestuur een jaarverslag uit, en zoo de tijdsomstandigheden zulks niet hadden verhinderd, zou zeker het tienjarig bestaan der Groep op 16 November j. l. niet onopgemerkt zijn voorbijgegaan. Het was op dien datum van het jaar 1904, dat de Heer J. A. SNIJDERS JR. als hoofdvertegenwoordiger van het Verbond, de Heeren J. P. E. GAERSTE, J. MOLLER, J. C. WAHLEN, H. J. BOOMGAART, L. VAN DER VEEN ZEPPENFELDT, A. A. CORREA, MOZES S. L. MADURO en ED S. LANSBERG uitnoodigde, om een bestuur te vormen tot oprichting van de Groep „Nederlandsche Antillen.

Genoemde Heeren voldeden welwillend aan die uitnoodiging en het Dagel. Bestuur werd samengesteld uit de H. H.

J. P. E. GAERSTE Voorzitter
J. C. WAHLEN Onder Voorzitter
J. A. SNYDERS JR.,
Secretaris–Penningmeester.

Van de vorengenoemde Heeren hebben nog zitting in het Bestuur de Heeren: Pater J. C. WAHLEN, H. J. Th. BOOMGAART, L. VAN DER VEEN ZEPPENFELDT en ED S. LANSBERG.

Met dankbaarheid wordt erkend de vele werkzaamheden, door dat eerste Bestuur verricht en met weemoed herdenken wij de Heeren J. P. E GAERSTE, J. MOLLER, A. A. CORREA en MOZES S. L. MADURO die ons door den dood werden ontrukt.

De Heer J. A. SNIJDERS JR. vertrok naar Nederland, alwaar hij als Hoofdbestuurslid, steeds met liefde en ijver optreedt voor de belangen van de Groep Ned. Antillen in het bijzonder, en voor het Verbond in het algemeen.

Ledental op 31 December 1914

Curacao	30	Besch.	leden
	135	Gew.	„
Bonaire	5	„	„
Aruba	27	„	„
Saba	3	„	„
St. Eustatius	3	„	„
St. Martin	5	„	„
Samen	208	Leden.	

Het vorig jaarverslag gaf 225 leden aan. Deze achteruitgang is voornamelijk te wijten door opheffing van de Groep Bonaire en vertrek naar elders van leden op Curaçao.

Bestuur.

In de samenstelling van het Bestuur kwam de volgende verandering. De Heer H. P. DE VRIES lei zijn functie als Voorzitter neer en in diens plaats werd gekozen de Heer C. S. GORSIRA J. P. Ez., die als Secretaris–Penningmeester werd opgevolgd door den Heer H. M. CHUMACEIRO. Zoodat het Bestuur thans is samen gesteld uit de Heeren

C. S. GORSIRA J. P. Ez. Voorzitter
Pater J. C. WAHLEN Onder-Voorzitter
H. M. CHUMACEIRO,
Secretaris-Penningmeester

Leden

H. P. DE VRIES, ED. S. LANSBERG,
H. J. Th. BOOMGAART,
L. VAN DER VEEN ZEPPENFELDT,
Ds. W. VAN DEN BRINK,
Dr. M. C. HENRIQUEZ.

Het bestuur vergaderde 3 maal terwijl één algemeene vergadering is gehouden.

Op deze algem verg. hield Mevrouw P. J. VAN BREEMEN-KRUYT een voordracht over „Het Nederl. lied", hierin welwillend bijgestaan door de dames Mevrouw H. M. CHUMACEIRO–LOPEZ PENHA, Mej. A. GRAVENHORST en Mej. IDA LOPEZ PENHA, die verschillende Nederlandsche liederen ten gehoore brachten, terwijl verder een meisjes-koor, bestaande uit leerlingen van de Wilhelminaschool, onder leiding van Mej. SPIT dezen avond luister bijzette.

Studiebeurzen: In 1914 zijn verstrekt

Een beurs van	f 200
„ „ „	175
„ „ „	175
„ „ „	50
	f 600

terwijl een beurs ten bedrage van f 175, niet werd aangenomen.

Geldmiddelen:

De ontvangsten en uitgaven beliepen in het jaar 1914 f 1508, 62½ met een saldo op 31 December van f 203,77½.

Subsidie:

Met dankbaarheid en voldoening wordt melding gemaakt van de bijzondere welwillendheid, waarmee het Bestuur der Kolonie de werkzaamheden der Groep steunt, door niet alleen jaarlijks een subsidie van f 750 beschikbaar te stellen doch op de begrooting van 1915 dit bedrag tot f 1000 te verhoogen.

Jammer, dat ook hier de tijdsomstandigheden het noodzakelijk maakten om de subsidie weder tot f 750 terug te brengen.

Algemeen:

Ten laste en op uitnoodiging van het Bestuur der Groep werden op 19 en 30 April, verjaardagen van het Koninklijk Huis, muziekuitvoeringen gegeven, die gevolgd werden door een taptoe en een rondgang met muziek en fakkellicht.

De Secretaris
(gel.) H. M. CHUMACEIRO

Muziek.

De Militaire Kapel geeft morgenavond een uitvoering in het Wilhelmina-park.

Als ze nu maar niet door hun eigen mooie spel in oorlogsstemming geraken, zooals verleden Zondag. Het laatste half uur heerschte toen volkomen disharmonie onder de instrumenten en hoemde de Turk er op los zonder genade.

Orpheus deed anders; wat wild was, werd tam, als hij speelde. Zoo kan het ook hier.

Officiëele berichten.

Namens den Gouverneur wordt hierbij bekend gemaakt, dat de boei- en havenlichten vóór Willemstad weder branden.

Aan den kommies 2de klasse der belastingen alhier, Armando L Pietersz, is tot verder herstel van gezondheid, veertien dagen verlofsverlenging verleend.

Aan den rooimeester op Bonaire C. R. Debrot, is om gewichtige redenen vijftien dagen verlofsverlenging verleend.

Het door den Gezaghebber van Bonaire aan den veldwachter A. Martinus tot herstel van gezondheid verleend verlof van veertien dagen, is goedgekeurd.

Aan den brievenbesteller 2de klasse alhier W. Schotborgh is ontslag uit 's lands dienst verleend; de tijd. brievenbesteller 2de klasse A. C. Heijzer is definitief als zoodanig benoemd; en de tijd. hulpbrievenbesteller Jozef Hermans definitief als zoodanig.

Aan den hulpseiner bij den seinpost op het Waterfort C. F. C. v. d. Wall Arnemann is tot verder herstel van gezondheid veertien dagen verlofsverlenging verleend.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven

Ramón Eddo Ball, R. W. Caprilss, Victoria Comenensja, Capitan de la goleta „Conformidad", Martina Corea, Escolastico Duque M., Kenny, F. Baptiste Martinez, Isabel Martis, Teresa Rangel, Rosario Sanchez E Poppenberg, G. v/d Jagt Beni Benturo.

Aangeteekende stukken: Elena Carlota Dania, Abram de Sola H. W Rojer Jr.

Niet voor verzending vatbaar: een exemplaar van de Boletin Comercial zonder adres

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 4 Juni 1915

AARDNOTEN (Pindas) per KG		—
ZOUT per vat van 130 K.G.	f	0.80
DIVIDIVI per K.G.	„	0.05
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„	0.30
id. per KG. 2e kw.	„	0.40
HUIDEN per K.G.	„	0.60
GEITENVELLEN per K.G.	„	0.80
WOL per K.G.	„	0.10
SCHAPENVELLEN per stuk	„	0.50
BEENDEREN per K.G.	„	0.02
RECINUS–ZAAD per K.G.	„	0.05
STROOHOEDEN (hippijapa).		
Kwaliteit No, 1 per dozijn	„	3.
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„	3.12½
„ „ 2 „ „	„	5.
„ „ 3 „ „	„	—
„ „ 3 „ „	„	—
„ „ 4 „ „	„	7
„ „ 5 „ „ OLA	„	—.
„ „ 6 „ „	„	8
„ „ 7 „ „	„	9
„ „ 8 „ „ OLA	„	
„ „ 9 „ „	„	12.50
„ „ 10 „ „ OLA	„	
„ „ 11 „ „	„	
„ „ 12 „ „ OLA	„	
„ „ 13 „ „	„	
„ „ 14 „ „ OLA	„	
„ „ 15 „ „	„	
„ „ 1 van 25 c M. of minder	f	

Ratten.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd 16 ratten

Scheepsberichten.

(OFFICIEEL)

Gedurende de maand April zijn

Binnengekomen. VAN		Uitgezeild NAAR	
Aruba	14	Aruba	16
Azua S.D	1	Barahona	1
Bonaire	32	Barbados	1
Bov. eilanden	1	Bonaire	31
Cuba	1	Bovenw.eilanden	1
Guanta	2	Guanta	1
La Guayra	1	La Vela de Coro	6
La Vela de Coro	6	Maracaibo	6
Maracaibo	9	Margarita	1
Mobile	1	Mayaguez P. R	1
Ponce P. R	1	Mexico	1
Pto. Cabello	9	Ponce P. R.	1
Rio Hacha	2	Pto Cabello	8
Sto Domingo	1	Pto Colombia	1
Zee	3	Rio Hacha	2
		Sanchez S. D.	1
		San Juan P. R	1
		Sta. Martha	1
		Zee	1
totaal	84	totaal	82

Mei is weer normaal, althans voor dezen treurigen tijd. Het aantal S. S. is min en zal wellicht in Juni nog minder worden, daar het volstrekt niet zeker is dat *La Veloce* haar geregelden dienst zal blijven doorzetten in oorlogstijd.

Muziekuitvoering.

PROGRAMMA.

1. Monte Carlo — Marsch — K. Kaps
2. Le Poete et le Paysan — Ouverture — Suppé
3. Les serpentes de la Damajanty — Valse — Palmer
4. Realite — Fantaisie — Badart
5. Curaçao — Marsch — J G Palm
6. Fantaisie sur Lucie di Lammermoor — Donizetti
7. The Champion — Polka pour Piccolo — Buechel
8. Vase de los Besos — 1e uitv. — Penella

Zondagavond om 7.30 uur, Wilhelmina–Park.

Staat van het aantal vaartuigen, die het eiland Curaçao in de maand Mei 1915 aandeden met vermelding van hunne inhoudsmaat.

	ZEILSCHEPEN.			STOOMSCHEPEN.		
		Inhoud in M³.			Inhoud in M³.	
	Aantal	Bruto	Netto	Aantal	Bruto	Netto
Maand Mei.	84	9.800	9,157	24	144,826	89,119
Vorige maanden.	331	42,041	38,722	109	658,121	412 283
Totaal	415	51,841	47,879	133	802,947	501,402

Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en van de visscherij.

Burgerlijke stand.

Opgaaf van het aantal geboorten, sterfgevallen en huwelijken, welke hebben plaats gehad gedurende de maand April 1915.

	Geboorten.				Overleden		Aangegeven.	
	M. gesl.	Vr. gesl.	in echt	b. echt	M. gesl.	Vr. gesl.	Levenl.	Huwel.
CURAÇAO.								
Stadsdistrict	12	13	8	17	20	22	2	7
2e. „	4	4	3	5	3	2	0	0
3e. „	4	9	6	7	3	7	0	2
4e. „	0	0	0	0	0	2	0	0
5e. „	3	1	1	3	1	5	0	0
	23	27	18	32	27	38	2	9

In de stad werden 25 menschen geboren en stierven er 42.

In de buitendistricten was het getal geboorten ook 25, maar dat van overlijden 23.

Ook op Curaçao is de sterfte derhalve zeer groot en overtreft in de stad nog altijd het aantal geboorten.

Buitenland.

De positie van Griekenland.

In de houding van het officiëele Italië en het officiëele Griekenland valt niet de minste wijziging waar te nemen. Natuurlijk zal het niet ontbreken aan beschouwingen en conclusies naar aanleiding van het feit, dat baron Ypsilanti, kamerheer van den koning van Griekenland, te Brindisi aangekomen is, naar het heet, met een speciale opdracht voor Berlijn en Weenen. Te Londen zou men de gebeurtenissen in Griekenland gaarne dwingen en tracht dit — bij gebrek aan een meer afdoend middel — te bewerken door het lanceeren van berichten, afkomstig, naar het heet, uit Athene. In Grieksche kringen, die nauw voeling houden met de leiders der Venizelos-partij is men, zoo wordt verzekerd, van oordeel, dat een groote politieke krisis, welke een onmiddellijken terugslag zal hebben op de buitenlandsche politiek, niet zal uitblijven. De populariteit van den grooten staatsman is, sinds hij genoodzaakt werd zijn ontslag te nemen, ontzaglijk gestegen, en velen blijven vertrouwen dat hij, ondanks de door hem afgelegde verklaringen, op het juiste tijdstip weder op den voorgrond zal treden en Griekenland leiden langs den eenigen weg, waarlangs het de verwezenlijking zijner nationale aspiraties bereiken kan.

Zijn vurig patriotisme is een waarborg, dat hij zich geheel ten dienste van het land zal stellen zoodra zijn tusschenkomst vereischt wordt. Daar hij echter vóór alles wil vermijden, dat de populariteit van den koning tengevolge van het heerschende meeningsverschil een gevoeligen knak krijgt, zal hij zich voorloopig ach teraf houden, doch hij blijft in nauwe verbinding met zijne vrienden, die ook in het parlement den toon aangeven.

Over het algemeen geeft het Grieksche volk blijk van groot zelfbedwang hetgeen verklaard moet worden door het groote vertrouwen, dat men in Venizelos stelt en ook door het feit dat men zich overtuigd houdt van een naderende politieke krisis, waardoor binnenkort de Grieksche staatkunde zich geheel zal wijzigen.

Ook gelooft men niet dat de koning principiëel partij heeft gekozen tegen zijn afgetreden minister, doch dat hij veeleer van oordeel was dat Venizelos te overhaast te werk is gegaan. Niemand twijfelt er intusschen aan, of koning Konstantijn zal, wanneer binnenkort de moeilijkheden, welke men verwacht, zich zullen voordoen, opnieuw een beroep doen op den grooten staatsman. Aldus de meening, die door de dagbladen te Londen wordt gevormd en gevoed.

Men hoopt op Italië, op Griekenland, Bulgarije, Roemenië — misschien zelfs op Nederland. Kon men met wat meer reden hopen op zich zelf te land en — ter zee!

HAVEN-NIEUWS.

VAN 29 MEI – 12 JUNI.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Merida	A Johanson	2 Juni	Maracaibo	3 Juni	Maracaibo
Caracas	Furst	2 „	La Guayra	2 „	New-York
Pr Fr Hendrik	P Koningstein	1 „	Amsterdam	2 „	New-York
Lod v Nassau	R Wagemaker	4 „	New-York	5 „	Amsterdam
Zulia	S S Morris	5 „	New-York	5 „	Maracaibo
Merida	A Johanson	7 „	Maracaibo	7 „	La Guayra
Merida	A Johanson	9 „	La Guayra	10 „	Maracaibo
Zulia	S S Morris	10 „	Maracaibo	10 „	New-York
Philadelphia	H Hichborn	10 „	New York	10 „	La Guayra
Oranje Nassau	A R Nyboer	14 „	Amsterdam	15 „	New York
Prins Willem V	P J v d Graaff	15 „	New York	16 „	Amsterdam
Savoia	G Debarbieri	29 Mei	Génova	29 Mei	Colón
Savoia	G Debarbieri	9 Juni	Colón	9 Juni	Genova

Schoeners.	Aankomst	van	Schoeners.	Vertrek	naar.
Virginia H	29 Mei	Vela de Coro	*Rosa Maria H*	31 Mei	Aruba
Rosa Maria H	29 „	Aruba	*Camia H*	4 Juni	Maracaibo
Clicia H	30 „	Pto Cabello	*Frieda H*	2 „	Vela de Coro
Carmen Florita	30 „	La Guayra	*Estr. del Mar*	3 „	Vela de Coro
Venus V	30 „	Pto Cabello	*Rosa Maria H*	4 „	Aruba
Margart. Sofia	30 „	Aruba	*Estelle H*	6 „	Aruba
Conformidad D	2 Juni	St Domingo			
Nereida H	2 „	St Domingo			
Estelle H	3 „	Isl. Barlov.			
Carlota H	3 „	Maracaibo			
Rosa Maria H	3 „	Aruba			

Heden morgen kwam 't Engelsch S. S. *Alexandrian* hier binnen van Liverpool.